

Reacties op de commotie rond het kunstenaarsproject 'Read the masks. Tradition is not given.'

Reactie Van Abbemuseum

Het Van Abbemuseum is een museum voor moderne en hedendaagse kunst in Eindhoven en staat midden in de maatschappij. Het museum brengt deze kunst naar het centrum van het publieke debat en stimuleert zo een constructieve en kritische uitwisseling van opvattingen over beeldende kunst. Als openbare instelling stellen wij relevante en soms gevoelige maatschappelijke onderwerpen aan de orde. Deze ideeën liggen ook ten grondslag aan het project Be(com)ing Dutch en aan het project van Annette Krauss en Petra Bauer dat daar onderdeel van is.

Tot onze spijt heeft het project van de kunstenaars Bauer en Krauss ook de aandacht getrokken van personen in onze samenleving die geen discussie willen aangaan, maar alleen met agressie willen reageren op de door de kunstenaars voorgestelde mars. Wij hebben veel heftige reacties ontvangen. Deze reacties, waarbij bedreigd wordt met geweld, leiden er nu toe dat de discussie steeds meer gaat over subsidieverlening, vrijheid van meningsuiting en openbare orde. Dit leidt alleen maar af van hetgeen wij aan de orde willen stellen. Een mars zal dat afleidende effect alleen maar versterken. Daarom zijn wij genoodzaakt de mars af te gelasten. De commotie die is ontstaan is nooit het doel geweest van dit project. Dit betreuren wij, aangezien wij als instituut staan voor reflectie en niet voor gewelddadige oppositie.

Als museum zijn we zeer geschokt door het extreme negativisme en dreigend geweld in de reacties die het gevolg zijn van de aankondiging van deze mars. Het is voor ons een teken aan de wand dat in ons huidige culturele klimaat een onderwerp dat al zo vaak bediscussieerd is zulke extreme emoties teweeg brengt

Wij staan volledig achter de kunstenaars. De afgelasting is in het belang van de kunstenaars en de kunst in het algemeen. Kunst kan een grote bijdrage leveren aan het overdenken van actuele thema's, mits zij als kunst wordt herkend. De grote aantallen extreme reacties die wij de afgelopen dagen hebben ontvangen maken duidelijk dat dit hier niet het geval is. Wij realiseerden ons dat wij met Zwarte Piet een gevoelig thema raakten, maar hadden niet verwacht dat de context – een tentoonstelling – waarbinnen wij dit thema aanspreken dermate uit het zicht zou geraten. Op dit moment heeft het door laten gaan van de mars in onze ogen geen toegevoegde waarde, omdat de kans op een genuanceerde uitwisseling van ideeën minimaal is geworden. Wij zijn echter van mening dat de discussie over dit onderwerp hoe dan ook moet doorgaan. Wij organiseren binnenkort samen met

de kunstenaars een openbaar debat waarin wij dit artistieke project en de reacties hierop kunnen bediscussiëren.

Het doel van het project Be(com)ing Dutch en mede daardoor van dit kunstwerk was om mensen van diverse culturele achtergronden de mogelijkheid te geven onze cultuur te observeren en te becommentariëren. Om onszelf "te zien zoals anderen ons zien", zoals de Schotse dichter Robert Burns al eerder heeft gezegd. Wij zullen opnieuw kunstenaars de mogelijkheid geven om ons onze meest bekende omgeving te tonen en te bevragen; om ons te laten zien dat Zwarte Piet ook 'zwart' is.

Reactie kunstenaars

**Petra Bauer (woont en werkt in Stockholm)
& Annette Krauss (woont en werkt in Utrecht)**

Het type reacties dat ons project heeft losgemaakt bewijst eens te meer de gevoeligheid van het onderwerp. Dit sterkt onze overtuiging dat het fenomeen Zwarte Piet en de structuren die hier aan ten grondslag liggen besproken moeten worden. De reacties zijn een duidelijk symptoom van deze structuren. Wij vinden het problematisch dat het Van Abbemuseum deze mars moest afzeggen. De mars zou het platform zijn voor meningen die eerder niet gehoord zijn – in het verleden en in de laatste dagen. Wij vragen ons af in wat voor samenleving wij leven als je als kunstenaar geen vrijheid van meningsuiting hebt, en waar men publiekelijk geen kritiek kan hebben of het met elkaar oneens kan zijn. Het is aan ons allen om dit goed te overdenken, om ons hier sterk voor te maken.

Voor ons is het noodzakelijk om de discussie over Zwarte Piet op bredere schaal te voeren. Dit willen wij doen met Doorbraak, Untold en iedereen die deel wil nemen aan een vreedzaam (niet gewelddadig) debat over het belang van Zwarte Piet in de hedendaagse samenleving.

PROJECT

Read the masks. Tradition is not given, 2008

In het kader van Be(com)ing Dutch, een tweejarig project dat ingaat op gevoelige onderwerpen in Nederland als identiteit, diversiteit en nationaliteit, spreekt het Van Abbemuseum met kunstenaars, intellectuelen, politici én zijn bezoekers en het publiek. In de bijbehorende tentoonstelling Be(com)ing Dutch, t/m 14 september in Eindhoven te zien, laat het Van Abbemuseum kunstenaars aan het woord om hun visie te tonen op de Nederlandse identiteit. Zij vertalen sociale en politieke onderwerpen naar kunstwerken en performances. Een van de projecten binnen dit geheel is *Read the masks. Tradition is not given (2008)* van de kunstenaars Petra Bauer en Annette Krauss. De achtergrond van dit project is als volgt. In de afgelopen vijftig jaar zijn er regelmatig protesten geweest tegen het typisch Nederlandse fenomeen van Zwarte Piet. Door de jaren heen zijn er al een aantal elementen van het Sinterklaasfeest aangepast, maar tot grote veranderingen hebben de protesten nog niet geleid. Het kunstenaarsduo Bauer en Krauss vraagt

Pers statement
Van Abbemuseum
29/08/2008

zich af of het mogelijk is de discussie te 'heropenen', om de koloniale geschiedenis en de racistische structuur die ten grondslag ligt aan deze traditie aan de oppervlakte te krijgen. Het is moeilijk om hierover te discussiëren in Nederland, omdat veel mensen de traditie in ere willen houden. Bauer en Krauss hebben voor dit project contact gehad met verschillende personen die de sociale en politieke structuur hiervan onderzocht hebben. Dit leidt tot een performance waarbij gebruik zal worden gemaakt van posters met slogans die ook tijdens protesten in de jaren '70 en '80 werden gebruikt. Het werk dat tijdens het project tot stand komt, zal in de gang naar het restaurant te zien zijn.

NOOT VOOR REDACTIE

Voor interviews kunt u contact opnemen met:
Nicole de Boer, woordvoerder Van Abbemuseum
+31 40 238 1019, + 31 6 12995794